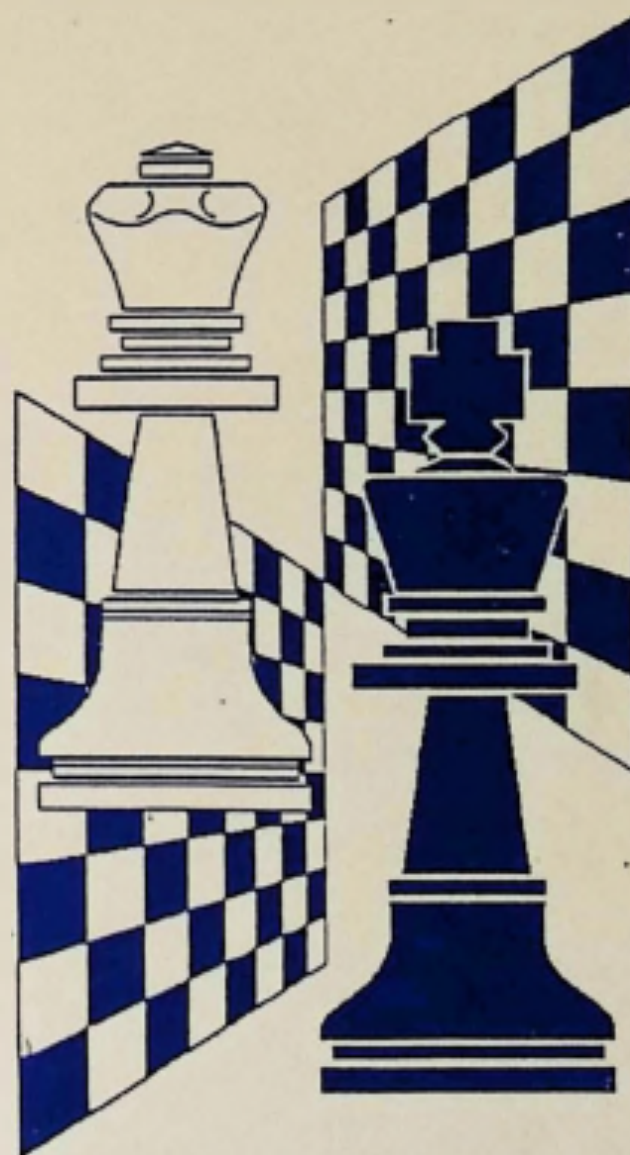

Clubblad Staunton

c
h
a
a
k
g
e
z
e
l
s
c
h
a
p

16e jaargang nr. 4

MAART

2000

Inhoudsopgave.pagina.

Bestuurssamenstelling	2
Schaakkalender	2
Van de Redactie/Bestuursmededelingen	3
Stand interne competitie	4
KNSB competitie	5
NOSBO competitie	6/9
Groningen Open	10/11
Uit in- en externe competitie	11
NOSBO beker	12/14
Oplossingen Marsopgaven	14
KNSB beker. Uit de wedstrijd Philidor-Staunton	15
Uit de media	16-17
Uit de schaakhistorie	18
Uit Staunton's historie. Lasker was nog een keer in Groningen	18
Jeugdschaak	19
Oplossing studie van Letzelter	19
Marsopgaven	20

Bestuurssamenstelling.

050-

Voorzitter	R.Jacobs	Mozartstraat 22	5252079
Secretaris	J.Dijkstra	Leopoldlaan 13	5266377
Penningmeester	J.Schlunke, Skiramere 19, Harkstede.		4042729
giro 967038 t.n.v. penningmeester	Staunton		
Int.comp.leider	H.Bloem	Bloemersmaborg 121	5275646
Jeugdleader	B.Koole	L.Henriëtestraat 42A	3134434
Redacteur/mat.com.	P.R.Dijkhuis	West.Drift 68, Haren	5349355

Speellokaal. Speeltuingeb.Helpman-Oost, Groenesteinlaan 16 5252628

Internet adres: [http:// users.bart.nl /~ageu](http://users.bart.nl/~ageu) 2024 / staunton/

Jaarcontributies: Senioren: f150. Studenten: f115. Aspirantleden f105. Jeugdleden f 80. Gastleden f90. Donateurs f 25.

Agenda.

Ma 13 maart	Roden - Staunton 2
Za 25 maart	SISSA - Staunton 1
Za 1 april	Toernooi Assen, Hotel van der Valk 0592-347298
Vr 7 april	Assen 4 - Staunton 3
Ma 10 april	Staunton 2 - Assen
Za 15 april	Staunton 1 - Unitas 2
Za 22 april	Eemsmond toernooi Delfzijl
Vr 12 mei	Haren 2 - Staunton 2
Za 13 mei	Sneek - Staunton 1

Ma 15 mei Laatste ronde interne competitie

ATTENTIE: Op maandag 1 mei is er geen clubavond i.v.m. vakantie

Personalia:

Erwin van Pelt: tel. 053-4314174.

Van de redactie.

Staunton 1 en 2 behaalden in de afgelopen periode nogmaals 4½-3½ overwinnigen op teams van Groningen, waarmee de stand op 3-0 kwam maar waarbij we bepaald niet over enig fortuin mogen klagen. Het tweede team is inmiddels op 7 punten aangeland en zijn hiermee ook bij versterkte degradatie van zorgen bevrijd. Met het eerste team blijft het ook dit jaar tobben al zullen we het wel weer redden. Het derde team doet dit jaar niet mee om een promotieplaats en ook dat valt enigszins tegen.

Het volgende nummer verschijnt op 8 mei en die tijd zal nog meer dan anders in het teken staan van de jaren '40-'45. Behalve de komst van Jack Jeffry wordt er een hiaat opgevuld uit de reeks "De Schaakwereld in de jaren '40-'45". In de laatste aflevering (30) van mei 1995 herdachten we onze drie leden die door de bezetter om het bleven waren gebracht. Van twee leden konden we een foto tonen en ondanks intensieve pogingen lukte het niet contact te krijgen met familieleden van het derde slachtoffer. Dat is het afgelopen jaar door een toeval gelukt en de lezer zal begrijpen dat het de redacteur veel voldoening heeft gegeven. Op 1 mei is er wegens vakantie geen clubavond. Copie uiterlijk dinsdag 2 mei met de post.

Van het bestuur. Afsluiting van het seizoen.

Op 15 mei zal de laatste ronde van de interne competitie worden gespeeld. Het is de bedoeling om in de periode tot 1 juli een programma van schaakactiviteiten te organiseren in samenwerking met Unitas en waarschijnlijk Haren. Aan de invulling hiervan zal in de maanden maart en april worden gewerkt en het programma zal in het clubblad dat 8 mei verschijnt worden gepubliceerd. Suggesties zijn welkom maar dienen op korte termijn te worden gegeven. Uitgangspunt is dat serieus wedstrijdschaak en schaken in een wat ontspannende sfeer niet op dezelfde avond plaatsvinden. Men kan er ook van uitgaan dat voor bepaalde activiteiten van te voren moet worden ingetekend. Gedacht wordt o.a. aan een thema-toernooi. Het houden van een extra ALV lijkt het bestuur niet zinvol maar indien er vanuit de leden die behoefte bestaat gebeurt dit uiteraard wel.

Bezoek Jack Jeffry.

Indien mogelijk zal een lid van het Canadese team dat kort na de bevrijding een match speelde tegen Staunton maandag 8 mei op onze clubavond worden ontvangen. De Canadese gasten zijn dan nog in Groningen. Of het lukt i.v.m. het programma is nog niet zeker.

De schaaksociëteit.

Geweldig loopt het nog niet maar er zijn toch altijd 6-8 personen aanwezig en de indruk bestaat dat het op de wat langere duur toch wel aanslaat en ook aan een bepaalde behoefte voldoet. Ook de BSV is daarvan wel overtuigd en zal er daarom mee doorgaan.

Snelschaakkampioenschap.

In afwezigheid van de titelhouder Enno Scheffer, kon tot algemeen genoegen een nieuwe winnaar aan de uitgebreide lijst, genoteerd op de beker (vanaf 1984) toegevoegd worden, namelijk Alidstone Henrië. Er begonnen 22 senioren aan het toernooi en dat waren weer 6 minder dan het vorig jaar, maar door de deelname van 7 jeugdleden werd in ieder geval kwantitatief het peil van toen bereikt. Met twee finalegroepen na de pauze waren we bovendien een uur vroeger klaar en dat was dan het pluspunt. Tweede werd Menno van Steenis en de tweede groep werd gewonnen door Bauke Koole, gevolgd door Michiel Zeevaarder. Een geslaagde avond mag het genoemd worden!

STAND Interne Competitie STAUNTON 1990/00 (na ronde 23)

Rang	Naam	Saldo	#	+	=	-	Af	←	Bonus	←
1	Steenis van	160	20	14	1	5			4	BEA
2	Ebels	149	15	9	3	2	1	h	6	BEA3
3	Mulder	138	11	7	2	1	1	d	3	EEE
4	Zwerver	133	15	7	3	4	1	a	6	EAEeee
5	Hummel J	130	14	6	2	3	3	df	4	BEA
6	Koole	125	6	5		1			3	EEE
7	Ham	125	11	5	4	2			2	AA
8	Vos	125	17	8	2	6	1	g		
9	Dijkhuis	124	11	5	2	3	1	a	5	VA3
10	Kruisinga	123	13	4	5	4			10	EES2A3EEEE
11	Seyen	123	15	8		7			4	BEA
12	Davids	119	9	3	4	2		g	6	EVA3
13	Wessels	117	8	2	3	1	2	fh	5	VAE
14	Bloem	116	15	5	3	7			9	EBVEAEE
15	Serier	115	1	1					10	N10
16	Vogelsang	114	6	3	2	1				
17	Dijkstra	113	15	6	1	8			6	EVAEE
18	Hummel D	112	4	2	1	1			4	EEEE
19	Damen	112	6	3	1	2			2	B
20	Lode	112	17	5	5	7			3	EEE
21	Luhrman	111	7	2	3	2			4	EEEE
22	Offers	109	3	1	2				2	AE
23	Bekooy	108	5	2	1	2			3	N3
24	Meijer	108	5	2		3			7	N7
25	Rellum	108	9	3	2	4			3	EAE
26	Mooij	107	8	3	1	4			3	EAE
27	Hovius	106	8	2	3	3			2	EE
28	Raspe	105	2	1		1			3	EEE
29	Zeevaarder	104	0						4	EEEE
30	Henries	104	0						4	EEEE
31	Jan Eise Wieringa	104	3	1		2			5	N5
32	Kruize	103	2		1	1			5	N5
33	Joost Sarolea	102	1			1			5	N5
34	Schlunke	102	13	4	1	8			5	EVAE
35	Jacobs	101	12	4		8			5	EVAE
36	Jan vd Ploeg	100	3		1	2			5	N5
37	Sander Vd Maagdenburg	99	2			2			5	N5
38	Rietveld	92	19	6		13			1	E
39	Pastor	88	5			5			3	S2S1

Aantal partijen

+ - = Aantal winstpartijen (+5), remises (+1), verliespartijen (-3)

Af Aantal afgebroken partijen (+1 als voorlopige score)

← Code vorige kolom (afgebroken partij (en), bonuspunten)

Bonus Bonuspunten: (V = Vrije ronde = 2) (E = Extern op MA = 1) (B = Bardienst = 2)

(Nx = Nieuw lid = x, gemiddeld) (S = Speciaal = x)

Ax = Albersschaal (cumulatief: finale = 4, halve finale = 3, kwart finale = 2, rest = 1)

KNSB competitie.

Staunton - Groningen 5 4½-3½

Misschien een beetje voorbarig om van een degradatiewedstrijd te spreken maar het blijft hangen en wurgen in de KNSB competitie. Op die 4½ punt valt niets af te dingen maar het is natuurlijk wel erg mager. Dat kwam mede omdat twee veteranen, ondanks hun lange staat van dienst in de KNSB, het wederom lieten afweten. De overwinningen van Joop Hummel en Poppe Dijkhuis waren van uitstekende kwaliteit maar dat mag natuurlijk ook wel. Theo Ebels moest het hebben van tijdsoverschrijding van zijn tegenstander maar had in de partij wel steeds het heft in handen. Menno van Steenis begon weer eens met een dubieus openingsexperiment maar kreeg toch nog wel praktische kansen in de tijdnoodfase. Tegen zijn gewoonte liet hij in deze fase de kansen liggen maar hier zat dan ook een tegenstander van behoorlijk formaat achter het bord. Individuele uitslagen:

M.van Steenis - P.Hendriks (w) 0-1 E.van Pelt - J.v.d.Helm 0-1
 J.Hummel - G.Rickers 1-0 L.E.Damen - J.Zwanepol 1-0
 E.F.Scheffer - N.Karsdorp ½-½ H.G.Seijen - M.Kruit 0-1
 T.F.Ebels - W.Kretschmer 1-0 P.R.Dijkhuis - E.Janssen 1-0

Staunton - Lasker 3½-4½

Het kan natuurlijk niet altijd meezitten maar zuur was het wel. Na 30 zetten stond Piet Mulder waarschijnlijk wel verloren maar toen hij op zijn 40-ste zet door de vlag ging niet meer. We hadden gedacht dat er vooral aan de laagste borden punten waren te behalen maar ook dat pakte anders uit. Henk Seijen en Poppe Dijkhuis kwamen al snel in de problemen vanuit normale openingen terwijl Erwin wel goed spel kreeg maar daarna lelijk de mist in ging. Aan het eerste bord mocht Menno van Steenis weer als Angstgegner fungeren en die rol speelde hij weer met verve. Beter stond hij niet maar in de tijdnoodfase had hij het initiatief en dat gaf zoals zo vaak de doorslag. Joop Hummel schijnt ergens de winst gemist te hebben zoals de analyse aangaf maar eenvoudig was het niet en na 40 zetzat er echt geen winst meer in en met het remiseaanbod bij een 4-3 achterstand kon iedereen vrede hebben. Na 3 uur leek het een grote nederlaag te worden maar de borden 4 en 6 brachten nog twee winstpunten zodat er nog een goed bordpunten saldo werd bereikt. Daarna kwam in de loop van de avond nog een slecht bericht er overheen. SISSA had in Leeuwarden van Philidor 2 gewonnen. De volgende ronde staat SISSA-Staunton op het programma. Hopelijk gaat het geen herhaling worden van het Schaakwoude drama van het vorig seizoen.

M.van Steenis - T.Wiersma 1-0 E.van Pelt - S.Ros 0-1
 J.Hummel - R.Sijbesma ½-½ L.F.Damen - A.Willemsma 1-0
 P.W.Mulder - D.Wissman 0-1 H.G.Seijen - J.Diekstra 0-1
 T.F.Ebels - J.Hibma jr. 1-0 P.R.Dijkhuis - J.de Vries 0-1

Stand na 6 van de 9 ronden.

	KNSB 3e kl.A.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	mp.	bp.
1	Haren	X	5½	5½	4½	6		5			5	12	31½
2	Unitas 2	2½	X			5	5½		5½	6½	6	10	31
3	Lasker	2½		X	4	5	4	4½		4½		8	24½
4	Philidor 2	3½		4	X		3½	5½	4½		3½	5	24½
5	Sneek	2	3	3		X			4	5	6½	5	23½
6	Groningen 3		2½	4	4½		X	3½	3½		5½	5	23
7	Staunton	3		3½	2½		4½	X	4½	4		5	22
8	Groningen 5		2½		3½	4	5	3½	X	4		4	22½
9	Amersfoort 2		1½	3½		3		4	4	X	5	4	21
10	SISSA	3	2		4½	1½	2½			3	X	2	16½

NOSBO competitie.

Staunton 2 - Het Kasteel $3\frac{1}{2}$ - $4\frac{1}{2}$. Een lelijke misrekening!

Met 3-0 klop aan de eerste borden. En daarop viel niets af te dingen, zoals dat ook voor de totaaluitslag geldt. De objectieve toeschouwer ontkwam niet helemaal aan de indruk dat de boertjes van buut'n uit het land van turf, genever en achterdocht wellicht onbewust toch wel enigszins werden onderschat. Bram Kruisinga en Dick Hummel boekten weliswaar goede overwinningen en het eindspel dat Eddie Zwerver zijn tegenstander afnam was -net als ons mopje-aardig om te zien en ook op het halfje van Michiel Zeevaarder was niets aan te merken maar de rest bakte er wel erg weinig van.

P.W.Mulder	-	W.Knol	0-1	M.R.Zeevaarder	-	K.A.Hoogeveen	$\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$
A.F.Henries	-	S.Broertjes	0-1	D.Hummel	-	J.M.Hoogeveen	1-0
B.Koole	-	P.J.Assen	0-1	E.Zwerver	-	G.ter Wal	1-0
B.Kruisinga	-	J.Breimer	1-0	H.Bloem	-	A.Mol	0-1

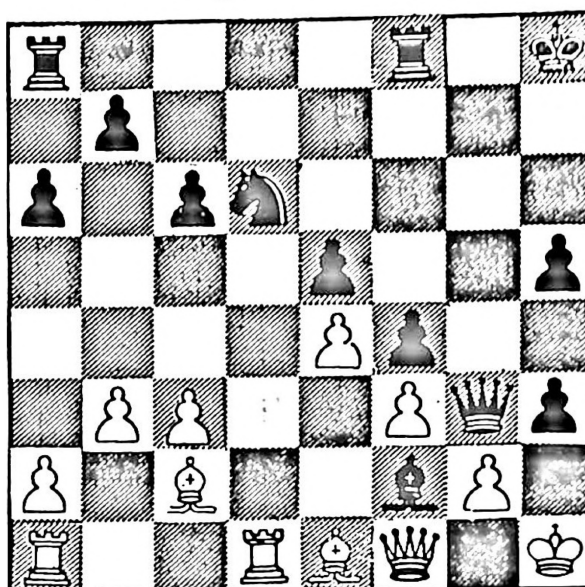
Staunton 2 - Groningen 6 $4\frac{1}{2}$ - $3\frac{1}{2}$

In het besef dat er iets goed te maken viel zorgde het tweede er voor dat het met zijn zessen een spannende en boeiende avond werd. Piet Mulder en Bauke Koole hadden vooruit gespeeld en hadden voor een beginstand van 1-1 gezorgd; volgens berichten van de Peizerweg een terecht resultaat dat niet op normale wijze werd bereikt. Een interpretatie waar in ieder geval Piet het niet mee eens was. Bauke schijnt wel een eenvoudige winst vergooid te hebben. Aan bord 8 zorgde Herman Bloem, één van diegenen die iets goed te maken had, er snel voor dat er een voorsprong kon worden genomen. Zijn buurman, voor wie hetzelfde gold, slaagde daarin wederom niet. Na 17 zetten ging onze snelschaakkampioen door de vlag en dat geeft aan dat de tijd rijp is voor enig zelfonderzoek. Dat was 2-2 en gezien de slechte stand van zaken aan de borden 2 en 6 en de neutrale aan de borden 1 en 5 zag het geenszins naar een zege uit. Teamleider Eddy Zwerver ging reeds onderhandelingen aan op basis van een 4-4 uitslag, maar kwam niet tot een resultaat. Echter, in het laatste kwartier, bij een $3\frac{1}{2}$ - $2\frac{1}{2}$ achterstand zorgden Michiel Zeevaarder en Bram Kruisinga - hij weer - er voor dat de matchpunten naar ons toegingen, Michiel na een misser in een overigens totaal gewonnen stelling en Bram via zijn steeds meer erkende slagvaardigheid.

Stand na 6 ronden.	m.p.	b.p.
1 Van der Linde	12	$33\frac{1}{2}$
2 Roden	9	$28\frac{1}{2}$
3 Staunton 2	7	26
4 Unitas 4	6	$27\frac{1}{2}$
5 Het Kasteel	6	21
6 Haren 2	6	$20\frac{1}{2}$
7 Groningen 6	4	$23\frac{1}{2}$
8 SISSA 2	4	$21\frac{1}{2}$
9 Lewenborg 2	4	$19\frac{1}{2}$
10 Assen	2	$17\frac{1}{2}$

Bart Beijer - Michiel Zeevaarder
Zwart staat totaal gewonnen. Wit had 38. Lel gespeeld en na 38.. Lx1, gevolgd door Tg8 en ruilen op g2 wint het eindspel simpel. Michiel speelde echter 38..Tg8?? hetgeen gelukkig beantwoord werd met 39. Lxf2?? want na 39. Dxf2! wint wit een stuk. Nu kon hij na 39..hxg2+ opgeven.

Stelling na 38. Ld2-e1

Individuele uitslagen Staunton 2 - Groningen 6.

E.Zwerver	- J.Ham	$\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$	M.R.Zeevaarder	- B.Beijer	1-0
B.Kruisinga	- J.van Weperen	1-0	D.Hummel	- J.Zwanepol	0-1
B.Koole	- H.Zuiderweg	0-1	A.F.Henries	- Hiemstra	0-1
P.W.Mulder	- Löscher	1-0	H.Bloem	- J.Holtz	1-0

Wedstrijdverslag Staunton 3 - Leek.

Op papier een interessante wedstrijd. Beide teams draaien boven in de competitie mee maar staan duidelijk onder Roden 2.

Om in de buurt van Roden te blijven diende er gewonnen te worden, tot de laatste minuut heeft het er in gezeten, maar uiteindelijk eindigde de wedstrijd in 4 - 4.

Dat het zo spannend werd lag aan de strijd die werd geleverd door Michel Raspe aan bord 8. Hij had vrijwel vanaf het begin onder hevige druk gestaan en heeft waarschijnlijk diverse keren zelfs totaal verloren gestaan. Echter zijn tegenstander wist er niet van te profiteren en de juiste winstvoering te vinden. In het late eindspel stond Michel opnieuw verloren echter zijn tegenstander deed geen duidelijke winstpoging maar was feitelijk bezig onze speler door de vlag te jagen. Te laat werd dit door de teamleider onderkend maar ook heeft Michel niet op tijd de wedstrijdleider er bij geroepen. Er gebeurde namelijk nog iets anders; Michel claimde ca 20 sec voordat zijn vlag viel remise wegens driemaal dezelfde stelling, maar kon dit niet hard maken omdat hij nadat hij minder dan 5 min op klok had staan niet meer had genoteerd. De tegenstander met nog ruim 10 min op de klok was ook maar gestopt met noteren, ook dit feit werd helaas pas opgemerkt nadat Michel moe gestreden de partij had opgegeven. Mogelijk toch een terechte uitslag maar de wijze waarop is bedenkelijk. Dit voorbeeld geeft eens te meer aan dat er nog duidelijker afspraken gemaakt moeten worden tussen spelers, team en wedstrijdleiders. Door onwetendheid en ook door onervarenheid en volgens mij nog niets eens door boze opzet ontstaan hierdoor vervelende misverstanden.

Aan de partijen van de anderen heb ik helaas niet zoveel meer toe te voegen anders dan de uitslagen en erbij te vermelden dat diverse spelers die avond enig hinder ondervonden van één van de aanwezige gasten. Die zeer duidelijk, voor iedereen hoorbaar, de stelling en de zetten van haarzelf en haar tegenstander van commentaar voorzag, hetgeen op een zeker moment toch wat al te gortig werd. Aan betrokkene werd medegedeeld dat tijdens het spelen van de partij het als prettig wordt ervaren het commentaar te bewaren voor de analyse achteraf. Indien men daar moeite mee heeft dan is de schaaksoos mogelijk een betere optie.

De resultaten:

Staunton 3	1602	-	Leek 1594	4	-	4
1.	J.Dijkstra	1761	-	P.Doller	1875	0 - 1
2.	J.J.A.Mooij	1682	-	C.van Zwol	1	- 0
3.	G.J.Luhrman	1562	-	G.Bies	1671	½ - ½
4.	Th.J.Rellum	1590	-	P.C.J.Thalau	1576	1 - 0
5.	R.J.Jacobs	1597	-	G.de Haan	1611	0 - 1
6.	R.Lode	1498	-	H.Hovenga	1434	1 - 0
7.	J.A.Hovius	1527	-	E.van Zandbergen	1469	½ - ½
8.	M.Raspe	-	J.Steenhuis	1522	0 - 1	

Verslag competitiewedstrijd Roden 2 - Staunton 3

'Na 1. e2 – e4 staat wit verloren'

'... de zgn. 'hypermoderne' school van schakers uit de jaren twintig (Réti, Grünfeld, Nimozowitsch e.a.), wilde niet de regels van het spel wijzigen, zoals sommige anderen. Ze keerden zich alleen maar tegen conventies (de 'klassieke school' van Tarrasch) door van de paradox gebruik te maken – door onconventionele openingen te kiezen ('Na 1. e2 – e4 staat wit verloren') en het centrum niet te bezetten maar te observeren'. (Eric Hobsbawm, 'Een Eeuw van Uitersten, De twintigste eeuw 1914 – 1991', blz. 595.

Hypermodern of niet, om zeven uur gingen we op pad. De volgende ronde van de externe competitie. Roden, een sterke tegenstander. Een cruciale wedstrijd: met één punt voorsprong bovenaan, of met vijf matchpunten ergens in het midden blijven hangen.

Laat ik niemand in het ongewisse laten.

Aan het einde van de avond gingen twee autos huiswaarts.

De eerste, eerder vertrokken, nam tweeëneenhalf punt mee naar huis; bij de tweede auto, later op de avond richting Groningen vertrokken, bleef de kofferbak leeg: nul punten. Uitslag Roden 2 – Staunton 3: 5 ½ - 2 ½

Hoe het verliep.

De Steinitz opening van het Spaans voerde mij op onvermoede en onbekende paden. In een wirwar van mogelijkheden raakte ik vrij spoedig het spoor bijster. M.n. het opponeren van de toren op e1 bleek naderhand een misgreep te zijn. Toen de zwartveldige loper van mijn tegenstander ook ging meedoen, was het pleit gauw beslist. Eigenlijk mag het je zó niet overkomen, vind ik.

Naast me zat Hans Lührman. We verbaasden ons beiden over de openingszet van zijn tegenstander: 1 f2 – f3!? 'Dat kán niet goed zijn!', hoorde ik Menno van Steenis zeggen, toen hij later, op een clubavond, samen met Hans de opening nog eens doornam. Maar ja, wat is goed, en wat is niet goed in het schaakspel sinds er als reactie op de klassieke aanpak van Tarrasch en de zijnen, ooit eens is opgemerkt: 'Na 1. e2 – e4 staat wit verloren'.

Kortom, de witspeler kreeg de overhand op de e – lijn, zag kans de druk te verheviggen, binnen te dringen en, ondanks hevig verweer van de zwartspeler, de partij tot een voor hem goed einde te brengen.

Aan het derde bord bouwde Wessels verder aan een gedegen constructie, waarbij zijn lopers een rol gingen spelen, die doorslaggevend leek te gaan worden. Jammer genoeg kwam het nét niet zover, d.w.z., de laatste klap bleef uit. Remise.

Ad Offers bouwde, gaande de avond, een voortdurend een in sterkte toenemende positie op. Voortgaande op deze weg hoop je dan dat de kroon op het werk gezet kan worden. Dat was bijna het geval, maar jammer genoeg was een van de laatste zetten een misgreep en ging de partij in een eindspel verloren. Jammer.

Jan Hovius kennen we als een gedegen speler. Dat was ook nu het geval. Langzamerhand ging hij meer en meer druk uitoefenen op de stelling van de tegenstander. Dan komt er een moment dat je keuzes moet/ wilt gaan maken: een offer op, in dit geval, e5!? Maar je speelt voor het team, dus laat ik niet een te groot risico nemen. De druk op de stelling van de tegenstander verheviggen!? Maar ook wanneer je dat doet, ben je nog niet van de vragen af. Wanneer ga ik mijn voordelige positie verzilveren? En zo ja, op welke manier? 'Ik heb het toch wat te snel willen doen', was zijn reactie achteraf. Toch was het punt binnen.

In Roel Lode zijn partij dreigde wit door te breken op de damevleugel: b7, en enkele velden daar in de buurt. De doorbraak kwam ook, maar toch ging er iets niet goed. Roel kreeg tegenkansen op de koningsvleugel. Zijn lopers stonden toch al gericht op dat deel van het bord. Op een uitstekende manier wist Roel er gebruik van te maken en won de partij.

Jörg Schlunke pakte de partij voortvarend aan. Een Siciliaan, waarbij zijn witte stukken actieve posities konden innemen. Toch is er, zo halverwege, of iets later misschien wel, iets misgegaan, ook al kan ik niet precies uit de doeken wat dat 'iets' was.

In het spervuur van een driftige aanval kreeg Marcel Raspe het zwaar te verduren. Koningsgambiet, en Marcel had er voor gekozen daar niet direct op in te gaan: geweigerd koningsgambiet, heet het dan. Voor het verloop van de partij maakte het jammer genoeg niet zoveel uit. Als een lawine rolde de aanvalskracht van de witte stukken op hem af. En ergens midden op het bord was het toen uit.

De prozaïsche samenvatting van dit alles staat hieronder.

1.	H. van Bommel	-	J. Dijkstra	1 - 0
2.	H. Endema	-	G. J. Luhmann	1 - 0
3.	G. Willems	-	G. J. C. Wessels	½ - ½
4.	S. Winter	-	A. Offers	1 - 0
5.	A. Bakker	-	J. A. Hovius	0 - 1
6.	J. Kakes	-	R. Lode	0 - 1
7.	D. Holman	-	J. Schlunke	1 - 0
8.	J. van Spijker	-	M. Raspe	1 - 0

Jeljer Dijkstra

Stand na 5 van de 7 te spelen ronden

	Klasse 2b	Mp	Bp	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Roden 2	8	25	xx	5½	6	5	5½	3	.	.
2.	Zl 2	8	23	2½	xx	.	4½	.	5	4½	6½
3.	Grijskerk	7	22½	2	.	xx	.	5½	5	6	4
4.	Leek	5	23½	3	3½	.	xx	4	.	6½	6½
5.	Staunton 3	5	21	2½	.	2½	4	xx	4½	7½	.
6.	Unitas 6	4	19½	5	3	3	.	3½	xx	.	5
7.	Groningen 8	2	12½	.	3½	2	1½	½	.	xx	5
8.	Assen 4	1	13	.	1½	4	1½	.	3	3	xx

Bij twee NOSBO-degradanten uit de KNSB degradeert ook de nummer 8. Bij drie zelfs de nummer 7, en in het onwaarschijnlijk beroerde geval van vier NOSBOdegradanten gaat ook de nummer 6 naar beneden.

Situatie in KNSB 3a: SISSA degradeert vrijwel zeker. Groningen 5 is in problemen, rest heeft lucht.

Situatie in KNSB 3b: Unitas 3 grote degradatiekandidaat, ESG Emmen ook nog lang niet veilig.

Groningen 4 lijkt reeds veilig.

Groningen 1999.

In de A-groep behaalden Joop Hummel en Enno Scheffer resp. 4 en 3½ punt en daarmee raakten ze rating punten kwijt. In de B-groep leverde Eddie Zwerver een uitstekende prestatie. Met 5½ punt maakte hij een behoorlijke sprong in tegenstelling tot Alidstone Henries die met 5 punten ver onder de verwachtingen bleef. Jaap Ham viel met 6½ punt in de prijzen maar dat mocht ook worden verwacht. De laagste minigroep werd gewonnen door Bram Kuisinga, waaruit blijkt dat zijn faam nog niet buiten de Groenesteinlaan doorgedrongen is. Met een rating van 1512 was hij als vierde geplaatst. Henk Seijen en Piet Mulder scoorden in de hoogste groep voor Kerstmis 50% en dat was conform hetgeen mocht worden verwacht. Enkele fragmenten.

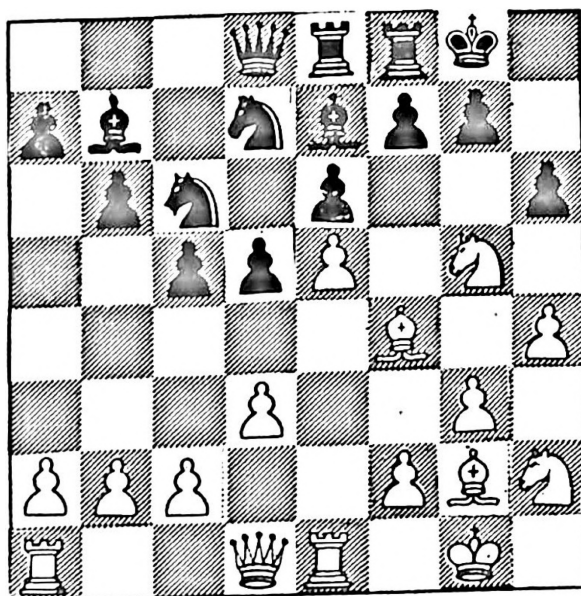
Joop Hummel is geen toernooispeler, maar een partij voor de galerie is er altijd wel bij. De zwarte opstelling tegen een bekend systeem dat via Koningsindisch of Pirc in de voorhand en ook via Frans en Siciliaans met d3 kan ontstaan lijkt echter nergens op. In stelling 1 is de overmacht van witte stukken op de koningsvleugel zodanig dat niet op een stuk hoeft te worden gekeken. Er volgde 15. Dh5!, hxc5; 16. hxc5, g6; 17. Dh6, Pd4; 18. Lh3, Pxc2; 19. Lxe6, fxe6; 20. Dxc6, Kh8; 21. Dh6, Kg8; 22. g6, Pxe1; 23. Dh7 mat.

Een voorbeeld hoe je met zwart tegen de witte opstelling actief tegenspel kunt krijgen. 1. Pf3, Pf6; 2. d3, d5; 3. Pbd2, e6; 4. e4, c5; 5. g3, Pc6; 6. Lg2, Le7; 7. 0-0, 0-0; 8. Tel, b5; 9. e5, Pd7; 10. Pfl, a5; 11. h4, b4; 12. Lf4, a4 met wederzijdse kansen, waarbij zwart voortdurend attent moet zijn op stukoffers op d5 en e6. Albus o.a. Gheorghiu-Uhlmann zo'n 30 jaar geleden. Zie stelling 2.

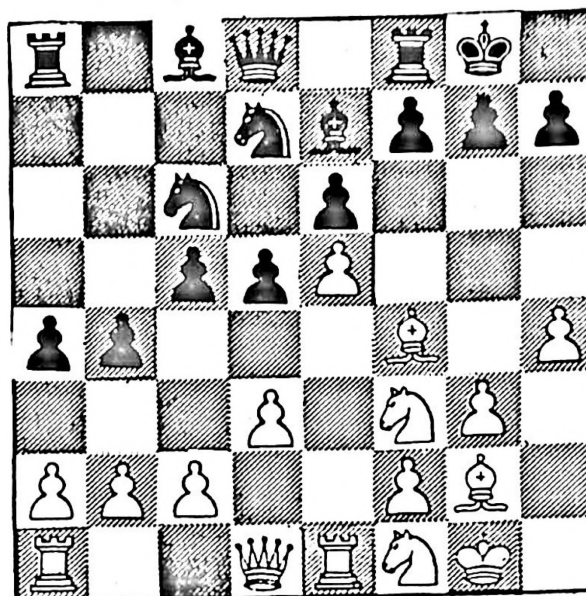
Henk Seijen dacht in stelling 3 zijn tegenstander een onaangename penning te bezorgen met 22. Df2-g3 maar kreeg de kous op de kop na 22..Pe5xf3 met winst van de kwaliteit en pion en snel de partij.

Met het verstrijken van de ronden neemt het aantal kortsluitingen toe. In de laatste ronde kreeg Eddie Zwerver het punt cadeau na 1. d4, d5; 2. c4, e6; 3. Pc3, c6; 4. cxd5, exd5; 5. Dc2, Ld6; 6. Pf3, f5; 7. Lg5, Pf6? De twee hieraan voorafgaande zetten waren al geen aan te raden afwijkingen van de theorie maar hier overziet zwart een elementaire wending. Zie stelling 4. 8. Lxf6, Dxf6? 9. Pxd5 en wit wint een belangrijke pion en won zonder veel moeite de partij.

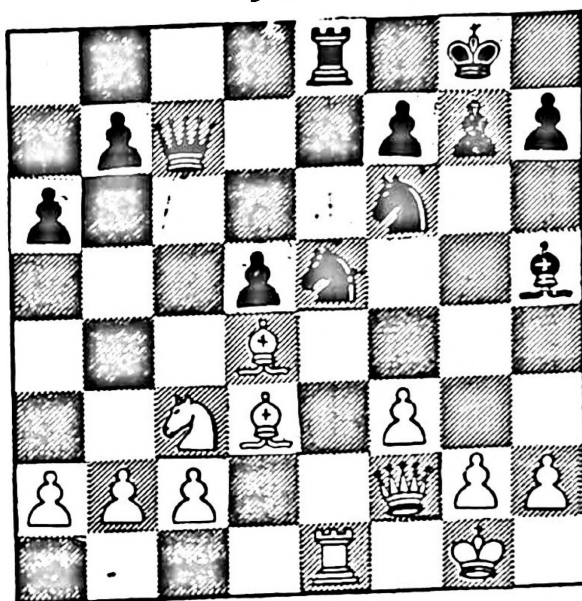
1. J.Hummel - G.Otten

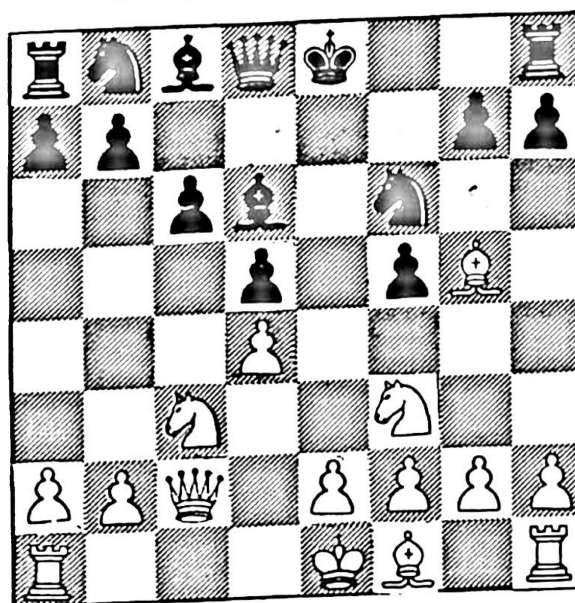
2. Analyse Hummel - Otten.

3. Seijen - Algra

4. Wit: E. Zwerver

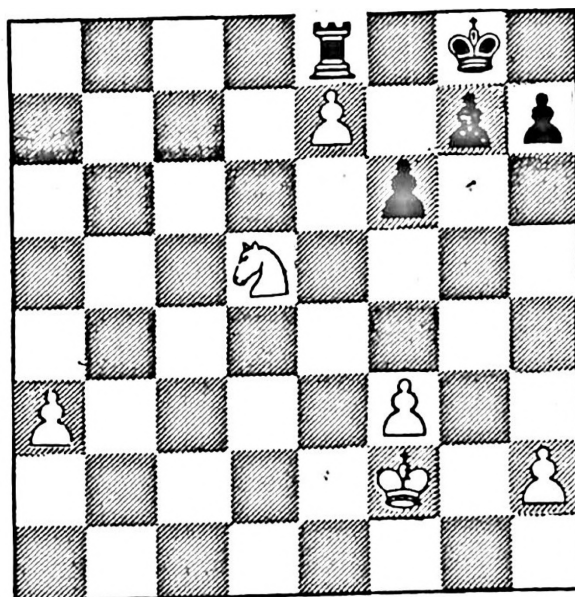
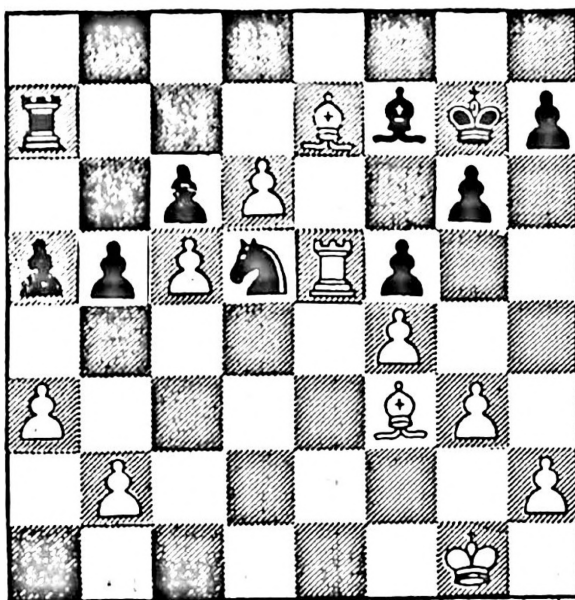
Uit in- en externe competitie.

In stelling 1 maakte Wiert Vos de partij elegant uit met 37. Lxd5, Lxd5; 38. Txd5, cxd5; 39. c6. 1-0. Niet zo moeilijk maar het smaakt altijd goed.

In stelling 2 had Piet Mulder in zijn competitiepartij tegen Lasker 40..Kh8-g8 gespeeld maar jammer genoeg viel op dat moment ook zijn vlag. Na 41. Ke3, Kf7; 42. Kd4, Ta8! wint zwart, maar met 41. a4 lijkt wit het nog net remise te kunnen houden omdat de pion op a6 komt en nemen taboe is vanwege de paardvork. Erg zuur, wanneer je bovendien bedenkt dat één seconde het eerste team voorgoed uit degradatiezorgen had kunnen helpen.

1. Wiert Vos - Herman Bloem

2. D.Wissman (Lasker)- P.W.Mulder

Nosbo-beker, tweede ronde**Staunton strijdend ten onder in Emmen**

Maandag 24 januari jl. reisde een afvaardiging van Staunton naar Emmen om daar tegen het plaatselijke schaakgenootschap in het strijdperk te treden. Weliswaar konden we niet op volle sterkte aantreden, maar in de personen van Wim Luhrman en Alidston Henries beschikten wij over twee waardige invallers. De plaatsvervangende teamleider - schrijver dezes - had vooraf een gedegen groepsstrategie uitgewerkt, althans zo meende hijzelf. Zo kon het gebeuren dat chauffeur Bram Kruisinga op aangeven van ondergetekende feilloos aankoerste op het woonadres van de voorzitter van ESG. Welgemoed de Nosbo-competitiegids fluks tevoorschijn gehaald, alsnog de speellocatie opgezocht, om daarna doodleuk via de GSM te melden dat wij ietwat later zouden arriveren. Vervolgens verkenden wij Emmen nog eens grondig, alvorens tegen achten op de plaats van bestemming te arriveren, waar de wedstrijdleader ons al buiten ongeduldig stond op te wachten. Kortom, een geslaagde afleidingsmanoeuvre.

De speelomstandigheden deden denken aan die uit de eerste ronde in en tegen Veendam. We speelden in een zaaltje in een multifunctioneel gebouw van de plaatselijke Gereformeerde kerk. Er waren die avond niet alleen schakers aanwezig in het gebouw. Aangezien de speelruimte slechts gedeeltelijk met een schuifwandje gemarkeerd bleek te zijn, was er ook nu weer sprake van aanzienlijke geluidshinder. Alidston had daar kennelijk op gerekend: hij speelde de hele avond met oordopjes. Daar stond tegenover dat de Emmenaren zo sportief waren om te wachten met het indrukken van de klokken, totdat wij gearriveerd waren.

Dan nu de wedstrijd. Deze kende een ongemeen spannend verloop, waarin het lange tijd ernaar uitzag dat wij aan het langste eind zouden trekken. In de finale ging het uiteindelijk op jammerlijke wijze mis. Dat ging als volgt. Na ongeveer een uur spelen kwamen wij op achterstand, doordat Luhrman op het vierde bord de keuze had tussen stukverlies en mat op g2 via de diagonaal a8-h1. Begrijpelijkerwijze hield hij de eer aan zichzelf. Jammer, maar er was nog geen man overboord. (Immers, bij een 2-2 eindstand vervalt in eerste instantie het resultaat van het vierde bord). Nog geen half uur later trok Kruisinga op het derde bord de stand weer in evenwicht. Hij stoomde op met zijn pionnen op de koningsvleugel. De witte koning op g1 kwam gevaarlijk alleen te staan, slechts een toren op f2 bood nog enige bescherming. Dit stuk stond echter gepend door de zwarte dame op b6. Vervolgens werd de d-lijn geopend, er verscheen een toren op d2 en vanaf toen was de overwinning slechts een kwestie van tijd. Kortom, een typerende overwinning van Bram. Zijn commentaar op de terugreis: "Ik heb vandaag wel weer gewonnen, jongens! (...) Theorie? Wat nou, theorie?! Ik heb een beperkt openingsrepertoire, waarvan ik zo langzamerhand alle varianten heb leren kennen. Als ik een goede zet zie, dan doe ik die gewoon. Tijdnood? Geen enkele last van. Ik snap niet waarom jullie het altijd zover laten komen". Tja, daar konden de anderen het voorlopig weer mee doen.

De beslissing moest dus vallen op de eerste twee borden. Op bord 1 had ondergetekende niet veel te vertellen. Mijn openingsopzet was, op z'n zachtst gezegd, nogal dubieus. Reeds op de tiende zet had mijn tegenstander een pion kunnen winnen plus bijbehorende zeer goede stelling. Dat verzuimde hij echter, zodat ik na het afruilen van enkele lichte stukken weer binnen de marge van de remisemogelijkheden kwam, overigens zonder veel kans op noemenswaardig tegenspel. Ondertussen had echter Henries op het tweede bord, spelend met de witte stukken, in een siciliaan een geweldige koningsaanval gelanceerd. Zwart stond

verloren, de overwinning was binnen handbereik. Er was echter sprake van grote, wederzijdse tijdnood. Beide heren hadden op een bepaald moment minder dan vijf minuten over met nog twintig zetten te spelen. Vlak voor de tijdcontrole ging het mis. Alidston deed de verkeerde zet, hij gaf daarmee zijn dame weg, de zwarte dame verscheen met schaak op f2 en met een ondersteunende loper op b7 was de witte koning op h2 reddeloos verloren. Machteloos moest ik toezien hoe naast mij het drama zich ontvouwde. Ondertussen verkeerde ikzelf ook in tijdnood, maar wel in een overzichtelijke stelling. Zo overzichtelijk zelfs, dat na zet 42 slechts een bloedeloos toreneindspel restte, waarin voor beide spelers bij correct spel geen enkele kans op winst meer bestond. Het commentaar van Alidston op zijn partij: "Ik had pakweg vier verschillende zetten kunnen doen om te winnen, maar ik deed de enige zet, die het snelst verloor". Wat viel daarop nog te zeggen? Hoogstens dat hij streed voor wat hij waard was, maar uiteindelijk net tekort schoot. Wellicht speelde bij hem een gebrek aan wedstrijdritme een rol. Ons restte niets anders dan enigszins teleurgesteld naar huis terug te keren. O ja, het woonadres van onze eigen voorzitter lieten we voor wat het was...

Uw (ex-)plaatsvervangend teamleider, Eddy Zwerver

ESG	(1763)	Staunton	(1726)	2½ - 1½
D. Többen	(1823)	E. Zwerver	(1613)	½ - ½
H. Voss	(1801)	A.F. Henries	(1831)	1 - 0
E. Hondema	(1763)	B. Kruisinga	(1814)	0 - 1
T. Vlot	(1663)	W. Luhrman	(1647)	1 - 0

Uit de Nosbo-bekerwedstrijd ESG - Staunton

Wit: D. Többen (ESG). Zwart: E. Zwerver (Staunton). Aantekeningen van de zwartspeler.

1. d4, d5 2. c4, e6 3. Pf3, c6 4. g3, Pf6 5. Lg2, Pbd7 6. 0-0, g6?! 7. Pc3 Niks mis met deze zet, maar wit kan proberen onmiddellijk van zwarts zesde zet te profiteren: 7.cxd5, exd5 8.b3! Na 8. ..Lg7 volgt namelijk 9. La3!, waarna de zwarte koningsstelling niet bepaald veilig is. 7. ..Lg7 8. Lg5, 0-0 9. e4, Da5? Zie *diagram 1*. Een blufzet. Beter is 9. ..dxe4, hoewel wit beter blijft staan. 10. Dc2? 10. e5! Wint een gezonde pion: 10. ..Pe8 gaat niet wegens 11. Le7 en 10. ..Ph5 verliest na 11. g4. 10. ..Pe4 Blijft dus over, maar dan volgt 11. Pxe4, dxe4 12. Pd2, f5 13. exf6 e.p., Pxf6 (13. ..Dxg5 14. Pxe4!) 14. Lxf6, gevolgd door 15. Pxe4. Zwart staat zonder compensatie een pion achter. 10. ..dxe4 11. Pxe4, Pxe4 12. Dxe4, Pf6 13. Df4 M.i. blijft wit na 13. Lxf6, Lxf6 14. Pe5! beter staan, omdat de loper op c8 zich moeilijk laat ontwikkelen. 13. ..Ph5 14. Dd2, Dxd2 15. Ld2, Td8 16. Lc3, Pf6 17. Pe5, a5! Verhindert zowel La5 als Lb4. 18. Tfd1, Ld7 19. Tac1 Wellicht is 19. Pxd7 beter om vervolgens te trachten de stelling te openen en aldus het loperpaar tot z'n voordeel te laten komen; erg duidelijk is dit vooralsnog echter niet. 19. ..Le8 Nu heeft deze loper een nuttige, verdedigende functie: c6 en f7 worden goed bewaakt en de zwarte torens worden niet langer gehinderd. De zwarte stelling oogt gedrongen, maar laat zich goed verdedigen. 20. Pd3, Pd7 21. b3, Pb6 22. Pc5, Tdb8 23. Pe4, Td8 24. Pc5, Tdb8 25. Pe4, Td8 26. h4 Op dat moment gingen de zaken op bord 2 niet voorspoedig voor ESG; daarom besloot wit op het laatste moment herhaling van zetten uit de weg te gaan. 26. ..h5 26. ..a4 kwam in aanmerking, maar voor ons was op dat moment de situatie wel gunstig. Ik besloot derhalve de kat uit de boom te kijken. 27. Pc5, Tdb8 28. Lf3? Zichtbaar met ergernis gespeeld, omdat wit hier geen winstplan zag.

Dit is overigens bepaald niet de beste wachtzet, omdat deze loper nu ongedekt komt te staan. Zie de aantekening bij zet 32. Een betere wachtzet is bijv. 28. Kh2. 28. ...a4! 29. Pe4, axb3 30. axb3, Ta3 31. Pc5, Lf8 32. Lb4, Ta2 Hier kwam zeer zeker 32. ...Lxc5!? in aanmerking, maar in tijdnood was dit voor mij moeilijk te overzien. Wit kan op drie manieren antwoorden. A) 33. dxc5?, Txb3! met pionwinst omdat zowel Lb4 als Lf3 instaan. Merk op dat zonder 28. Lf3 dit niet mogelijk zou zijn geweest. B) 33. Lxc5?, Txb3 34. Tb1, Txf3 35. Txb6, Tc3! 36. Tdb1, Txc4 37. Txb7, Tc1+! met dezelfde opmerking als bij A. C) 33. Lxa3!?, Lxa3. Zie *diagram 2*. Dit is een onduidelijke, maar interessante stelling. Het vervolg begint m.i. met 34. Ta1, Lf8. Afgaande op het oordeel van Menno van Steenis staat zwart beter vanwege het loperpaar. Als wit Ta8 speelt, antwoordt zwart met Pc8. Daarmee is het paard tevens op weg naar d6. 33. Pd3, Lxb4 34. Pxb4, Tb2 35. Tb1, Txb1 36. Txb1, Ta8 37. d5, cxd5 38. cxd5, exd5 39. Pxd5, Pxd5 40. Lxd5, Lc6 41. Td1, Lxd5 42. Txd5 Deze zet ging vergezeld van een triomfantelijk remise-aanbod: inmiddels was de uitslag van bord 2 bekend. 42. ..Te8 43. Kg2, Kg7 44. Kf3, Kf6 45. Tb5, Te7 46. Kf4, Td7 47. Ke4, Ke7 Nu met een remise-aanbod mijnerzijds, dat zonder aarzelen werd aanvaard. ½-½.

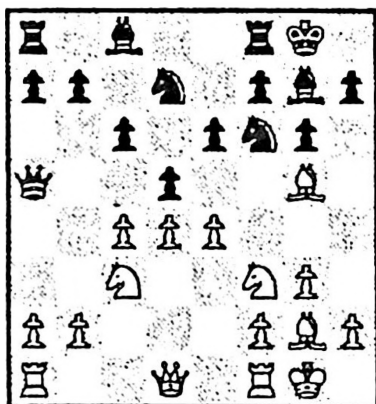

Diagram 1. Stand na 9. ..Da5?

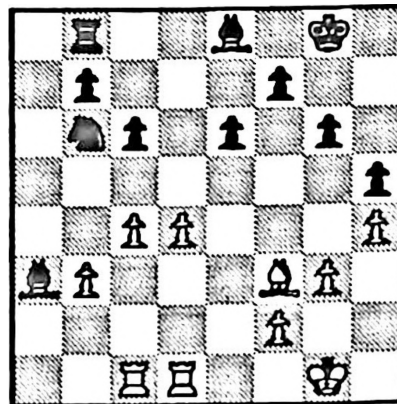

Diagram 2. Analyse. Stand na 33. ..Lxa3

Oplossingen Marsopgaven.

- 1). Bolbochan-Pachman, Moskou 1956.
22. Dxf7+, Kxf7; 23. Lxe6 mat.
- 2). Chitescu-Donner, Hoogovens 1967.
Deze opgave deugt niet en de partij kwam helaas ook niet voor in Schakend Nederland. Wel eindigde de partij in een overwinning van wit. De volgende oplossing werd gegeven.
17. d5, exd5; 18. Lxd5, Dc7; 19. Lxf7, Kxf7; 20. Dc4+, Kf6; 21. Pg5, Lf8; 22. Pxb7+, Dxb7; 23. Df4+, Ke6; 24. Tfe1+. Toen ik deze oplossing nakeek, (te laat!) vroeg ik me af hoe het verder zou zijn gegaan na het sterker lijkende 18..Dc8! Een duidelijke winst zit er dan m.i. niet in, zowel na 19. Dc4, Pd8 of 20. Dxe6, Kxe6; 21. Tfe1+, Kf7; 22. Td7, Tb8!
- 3). Gross-Ribera, Budapest 1990.
21. Txe6, Lxg5; 22. Txg6, fxg6; 23. Dxg6+, Kf8; 24. Pxd5, Ke7; 25. De6+, Kf8; 26. Df7 mat.
- 4). 35 schaakjes, namelijk: 1. g8D, Kf5; 2. g4, Dxg4; 3. e4, Lxe4; 4. Ld7, Txd7; 5. Pd6, Txd6; 6. Dd5, Lxd5; 7. e4, Dxe4; 8. dxe4, Lxe4; 9. cxd6, Pab5; 10. Tbb5, c5; 11. Txc5, e5; 12. Txe5, fxe5; 13. Pe5, Lf3; 14. Pg4, Pb5; 15. Dxb5, c5; 16. Dxc5, bxc5; 17. Txc5, Le5; 18. Te5.

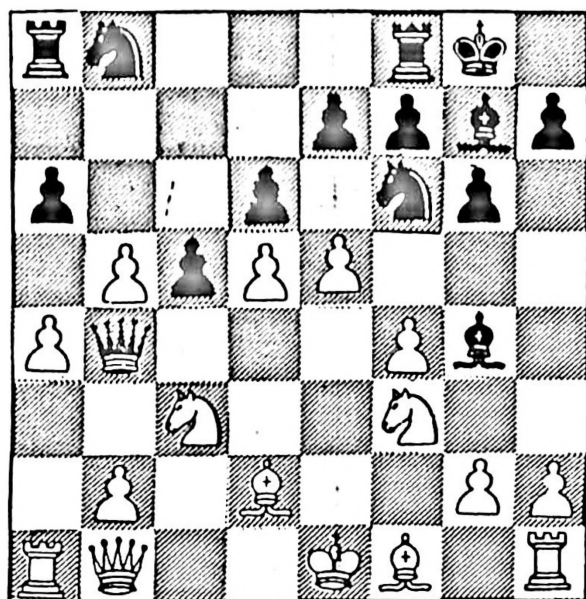
De KNSB beker.

Tegen Philidor 1 gingen we met 4-0 de boot in, maar het was wel een echte wedstrijd. Menno overzag in een gecompliceerde stelling het venijnige antwoord op een verdedigingszet en kon meteen opgeven. Jammer, een partij die nog veel spannends had kunnen bieden.

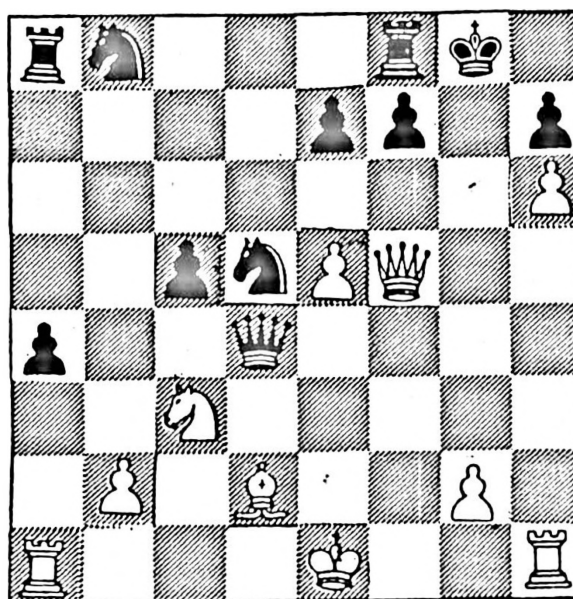
Wit: Sipke Ernst. Zwart: Menno van Steenis.

1. d4,Pf6; 2. c4,g6; 3. Pc3,Lg7; 4. e4,d6; 5. f4,0-0; 6. Pf3,c5; 7. d5,b5. In de stijl van het Wolga-gambiet, al is f4 geen tempo-verlies want het witte tegenspel moet van e4-e5 komen. 8. cxb5,a6; 9. a4. De normale manier van aannemen met 9. bxa6 komt zeker in aanmerking maar beide spelers vonden de tekstvoorzetting de beste. 9..Da5!? Nogal verplichtend, zoals de volgende zet laat zien maar je moet in ieder geval scherp tegen spelen, zeker in zo'n partij. 10. Ld2, Db4; 11. Db1. Volgens de witspeler de eerste nieuwe zet maar in hoeverre dit een verbetering is t.o.v. 11. Ld3 is moeilijk te zeggen. Na 11..c4 heeft de zwarte dame in ieder geval op c5 een vluchtveld gekregen. 11..Lg4; 12. e5. De tegenstoot, op een moment dat wit zijn ontwikkeling nog niet heeft voltooid. Zie diagram 1. 12..dxe5; 13. Pxe5. Ook 13. fxe5 komt in aanmerking maar lijkt niet beter na 13..Lxf3; 14. gxf3,Dh4+; 15. Kd1,Ph5; 16. De4 en dameruil. 13. Lf5; 14. Ld3, axb5; 15. Lxf5,gxf5; 16. Dxf5,bxa4; 17. h4! Het bewijs dat je met niveau meesterklasse te maken hebt! In deze kritieke stelling is het ongetwijfeld de beste tegenkans. 17..Dd4. Verhindert beide rochades, want wit mag a3 niet toelaten. 18. h5,Pxd5. 19. h6,Lxe5; Daar heeft zwart op gespeeld. Het lijkt in orde. 20. fxe5. Dreigt mat in twee zetten. Zie diagram 2. Zwart dacht dit te verhinderen met 20.. Ta6? maar dat faalde op het niet onaardige 21. Txa4! en zwart kon opgeven. Het gaat er om of wit in het diagram nog iets beslissends heeft na de enige zet 20..Kh8! Sterk lijkt 21. Pxd5,Dxd5; 22. Lc3 maar 22.. De6 bezweert het gevaar, want 23. 0-0,Dxf5 is bevredigend. Eveneens gevaarlijk lijkt 21. Lg5 maar hiertegen is 21..f6 afdoende. Tenslotte lijkt het dat 21. 0-0-0 niet gaat, omdat zwart de troef 21..a3 kan uitspelen.

1. Stelling na 12. e4-e5.

2. Stelling na 20. f4xe5.

Uit de media.Het rapport van de commissie Van Kemenade.
De Liro-bank en het W.K. schaken in 1948.

De laatste jaren is er veel aandacht voor de roof van de joodse bezittingen in de oorlogsjaren. Iedereen zal gelezen hebben dat de Duitsers speciaal voor dit doel de bank Lippmann, Rosenthal & Co oprichtten waar geld, effecten en andere kostbaarheden werden ondergebracht. Dat deze roofbank na de oorlog niet direct kon worden opgeheven valt te begrijpen, maar dat ze in 1948 als sponsor fungeerden voor het wereldkampioenschap schaken mag wel stuitend worden genoemd. In het toernooiboek van het wereldkampioenschap in 1948 (Den Haag/Moskou) is een lijst opgenomen van instellingen en particulieren die het toernooi financieel mogelijk maakten. Tussen de Incassobank, de Rotterdamse Bankvereniging en de Nederlandse Middenstandsbank, treft men ook de naam van deze roofbank aan!

Proefschrift over het schaken in de 19e eeuw.

Staunton - met Philidor, VAS, Messemaker etc. - onderuit gehaald.

Zoals men in het januari-nummer van Schaakmagazine kan lezen zijn volgens het proefschrift van Hans Scholten DD uit Den Haag (1852), Doesborghsch Schaakgenootschap (1873) en Utrecht (1886) de oudste schaakclubs. De fusie met Helpman in 1984 heeft ons de kop gekost, of beter gezegd, de 2e plaats. In plaats daarvan zijn we nu één van de jongste leden van de NOSBO. Een niet onaardige en originele exercitie waarna we weer over gaan tot de orde van de dag, ongetwijfeld samen met Philidor c.s. en dat impliceert dat we over ca. 15 jaar moeten beginnen met het boek "150 jaar Staunton". Daarbij kan dan wellicht een meer passend gebruik gemaakt worden van de inhoud van dit proefschrift.

Proefschrift over Staunton voorzitter uit de vorige eeuw.

September 1999 promoveerde Hilda Krips-van der Laan op het proefschrift: *Woord en daad*. De zoektocht van Derk Roelfs Mansholt naar een betere samenleving. Het proefschrift is verschenen als deel 19 in de Groninger Historische Reeks. Derk Mansholt kwam in 1906 naar Groningen om te rentenieren en was van 1906 tot zijn dood in 1921 lid van Staunton en voorzitter van 1908-1913. Behalve hij zijn de hoofdfiguren in het proefschrift Multatuli, die hij zeer bewonderde en Domela Nieuwenhuis, maar diens revolutionaire ideeën gingen hem toch bij nader inzien te ver. Behalve naar de sociale politiek ging zijn belangstelling uit naar nieuwe landbouwmethoden en samen met zijn zoon won hij een prijsvraag over de opname van luchtstikstof door klaver. Over de werking van bacteriën was namelijk zo'n 100 jaar geleden nog maar weinig bekend.

Europees minister Sicco Mansholt was zijn bekendste kleinzoon maar de schakers in onze regio zullen vooral Ubbo Mansholt, huisarts te Winsum gekend hebben die meer dan 40 jaar in de NOSBO speelde voor Winsum, nu opgegaan in Bedum. Beiden overleden begin jaren '90.

Derk Mansholt was van 1906, toen hij in de stad Groningen kwam wonen om te rentenieren, tot zijn dood in 1921 lid van Staunton en van 1908-1913 voorzitter. Dat hij op die plaats werd gewaardeerd blijkt wel uit het feit dat men overwoog om in 1913 van clubavond te veranderen, toen hij zich op de dinsdagavond niet meer kon vrijmaken.

De dagbladen van 7 februari 2000.

Voor het eerst speelde de meesterklasse en wel twee rondes bij "De Telegraaf". Eindelijk zouden er koppen verschijnen op de sportpagina's over PANFOX en MAGNUS. Ze wonnen wel maar het leverde geen extra publiciteit op en om zoiets te denken was ook wel erg naïef. De sportpagina's stonden bol van de verloren Daviscup, Gianni Romme's W.K. schaatsen, de weggespoelde kater van PSV, etc. Slechts in de Volkskrant was een kort verslag te vinden maar ondanks zeven pagina's sport vond De Telegraaf het niet nodig om zelfs maar iets te vermelden over de gebeurtenis in eigen huis, wellicht om de redactionele onafhankelijkheid nog eens te onderstrepen. De andere nationale bladen vermeldde in de kleinste letters de uitslagen tussen rugby en shorttrack schaatsen. Het Nieuwsblad er natuurlijk ook even op nageslagen. Daarin een behoorlijk verslag met de partij die Ligterink won van Rogers. Maar niets over de rest van de KNSB competitie. Iedereen, van Lewenborg tot Haren, schijnt voor- en nabeschouwingen te schrijven, maar de invloed van verslaggever Henk Hielkema is kennelijk gering. Dat blijkt ook wel uit het feit dat hij er tot nu toe niet in geslaagd is om zelfs in de Gezinsbo- de een aardig stukje over de schaaksociëteit geplaatst te krijgen.

Nieuwsblad v/h Noorden. Doping.

De laatste tijd is dit onderwerp in de schaakwereld aktueel geworden omdat de FIDE zo graag bij het IOC wil aanschuiven en erbij horen en dan moet je ook aan dopingcontrole meedoen. Onzin natuurlijk maar na de oorlog was doping wel enige tijd een aktueel thema en wel als stimulans bij geestelijke inspanning. Het ging om middelen die nu als hard drugs bekend staan, pepmiddelen als pervitine en amphetamine. Die spullen en de ideeën erachter kwamen, zoals de meeste zaken in die tijd, overwaaien uit Amerika. Het Staunton lid, apotheker Pluym, was volgens informatie, die ik van Scheffer heb, de eerste die met doping voorstellen op de proppen kwam. Niet lang geleden vertelde Klaas Boer in het Nieuwsblad v/h Noorden dat Staunton 2 ook eens een pilletje had ingenomen op advies van teamgenoot Bartstra. Daaruit blijkt wel dat het een serieuze zaak was want Bartstra was als neuroloog verbonden aan het AZG. Veel succes had het niet. Wel begon men met zelfvertrouwen aan de wedstrijd en voelde men zich sterk maar na enige tijd werd men vermoeid en het experiment is niet herhaald. Van Euwe gaat het verhaal dat hij de objectiviteit verloor en zijn stelling veel te optimistisch beoordeelde. Misschien slikte hij de pil in de loop van de partij, op het moment dat hij vermoeid begon te worden, Alles wijst er op dat het IOC niet hoeft te vrezen dat schakers doping gaan gebruiken.

Schaakmagazine.

Nadat Deep Thought zijn zege op Kasparov heeft behaald, lijkt er een beetje de klad gekomen in het computerschaak.

Schaakmagazine, december 1999

Een bekend verschijnsel, ouderen herkennen het; in grote verscheidenheid kun je dit fenomeen waarnemen. Wanneer het doel is bereikt valt de spanning weg en daarmee in de regel ook de belangstelling.

Wanneer de berg is beklommen, is de aardigheid er af. De klap voor de Friese taal kwam op het moment dat het als officiële taal werd erkend. Een strip-tease is leuk zolang de dame in kwestie nog iets aan heeft, enz, enz.

Uit de schaakgeschiedenis.

Lasker was nog een keer in Groningen.

Lasker gaf niet alleen in 1909 maar ook in 1923 een simultaanséance in Groningen. Deze keer was de schaakclub "de Ommelanden" de organisator. De Provinciale Groninger Courant deed er op maandag 19 februari als volgt verslag van.

Zaterdagavond werd in café Kerremans, Groote Markt alhier, op de bovenzaal een simultaan-séance gespeeld door Dr.Lasker tegen de leden der schaakclub "de Ommelanden", waaraan behalve 15 leden dezer club 17 leden der zusterclub "Staunton" medededen, daartoe welwillend door "de Ommelanden" uitgenoodigd. Na opening door den voorzitter dr.Nijhoff van Stedum, waarin deze den heer Lasker welkom heette en den schakers den raad gaf hun schaakleven zoo duur mogelijk te verkoopen werd de séance begonnen, waarbij Dr.Lasker keuze gaf van kleur en opening. Op 23 van de 32 borden speelde Dr. Lasker vervolgens zwart, op 9 met wit. De uitslag was als volgt. Dr.Lasker gewonnen 29 partijen, 2 remises, 1 verloren. De heer Dijksterhuis (Staunton) won met wit, terwijl de heeren L.Bruins (wit) en Kuipers (zwart) van "de Ommelanden" remise maakten.

Zoals vermeld in het boekje 125 jaar Staunton werd in 1915 in Groningen "de Ommelanden" opgericht, een provinciale schaakclub voor iedereen die niet in de stad Groningen woonde. Later, toen er meer schaakclubs kwamen, ging die club natuurlijk ter ziele, nadat ze in het begin van de NOSBO tijd, dus vanaf 1928, nog een paar jaar als Ommelanden-Noord en Ommelanden-Zuid doorgingen. Bovengenoemde voorzitter was één van hun sterkste spelers en van hem ontving ik mijn eerste schaaklessen. Op hoge leeftijd woonde hij na de oorlog in bij zijn zoon in Stedum, die hem als huisarts was opgevolgd. De praktijk van mijn vader grensde daaraan en ze namen wel eens korte tijd voor elkaar waar en toen ik 12-14 jaar was reed ik wel eens met hem mee en terwijl hij met collega Nijhoff de zaken overdroeg, kreeg ik les van Nijhoff sr. Later werd het mij duidelijk dat zijn lessen geheel waren gebaseerd op de vier deeltjes van Den Hertog-Euwe, het eerste echte Nederlandse schaakleerboek. Schots en het Spaans vierpaardenspel stond model voor het spelen van openingen. De centrumpionnen opspelen, de paarden ontwikkelen naar c3 en f3, daarna de lopers etc. (P.R.D.)

Uit Staunton's historie.

Wit gaat reeds op de vierde zet in de fout, maar zwart's dameoffer is toch wel aardig.

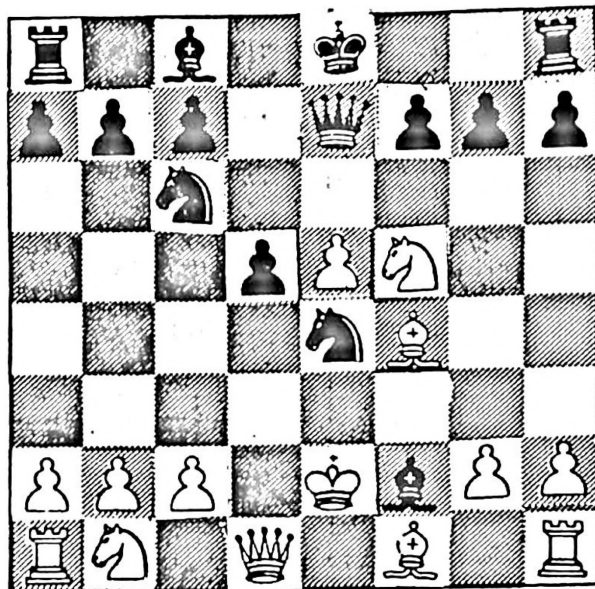
Winterwedstrijd 1892-1893.

Wit: L.H.Deelman.

Zwart: H.Postma, clubkampioen.

1. e4,e5; 2. Pf3,Pf6; 3. d4, Pxe4; 4. dxe5?,Lc5; 5. Pd4.

Goede raad is reeds duur want zo'n zet doe je niet voor je plezier. 5..De7; 6. Lf4,Pc6; 7. Pf5,Lxf2+; 8. Ke2,d5!; Zie diagram. 9. Pxe7,Lg4+; 10. Kd3,Pb4 mat.

Om de Albers-schaal.

We zij gevorderd tot de halve finales, die op 20 maart gespeeld zullen worden. Van steenis speelt dan tegen Kruisinga en Dijkhuis tegen Seijen.

Remise aanbieden en remise na drie keer dezelfde stelling.

Naar aanleiding van problemen die in de praktijk ontstonden werden 35 jaar geleden tijdens het FIDE-congres de reglementen aangepast. Omdat er lieden waren die voortdurend remise aanboden en daarmee hun tegenstanders hinderden werd het volgende bepaald. Remise aanbieden mag alleen op de volgende manier. Je doet een zet, biedt remise aan en daarna druk je de klok in. Tot het antwoord of een zet van de tegenstander mag het aanbod niet worden ingetrokken.

Ook waren er praktische problemen met remise na drie keer dezelfde stelling. Stel in een stelling worden de volgende zetten gespeeld. Kd1-e1, Pf6-d5; Ke1-d1, Pb6-d7; Kd1-e1, Pd5-b6; Ke1-d1, Pd7-f6. Je hebt dan dezelfde stelling met eveneens wit aan zet, maar dezelfde paarden staan niet op dezelfde velden. Met torens kan zo iets ook voorkomen en in theorie zelfs met -gepromoveerde- dames en lopers. Besloten werd dat dit er niet toe doet. Wel werd er een artikel toegevoegd dat bepaalde dat de speelmogelijkheden dezelfde moeten zijn. Dat heeft betrekking op de rochade en het en-passant slaan.

Oplossing studie van Letzelter.

1. b5+, Kb7; (1..cxb5, dan natuurlijk 2. Txb5, gevolgd door 3. c4)
2. bxc6+, Kxc6; 3. Tb5, Kxb5; 4. c4+, Kb4. (Op 4..Kxc4 wint 5. Kc2, Kd5; 6. g5, Ke6; 7. g4!) 5. Kc2, Ka3; 6. Kb1, Kb3; 7. c5! (7. g5?, a5!) 7..bxc4; 8. g5, a5; 9. g6, a4; 10. g7, a3; 11. g8D+ en wint.

Nu weet ik weliswaar hoe dom
ik ben maar nog niet hoe zwaar

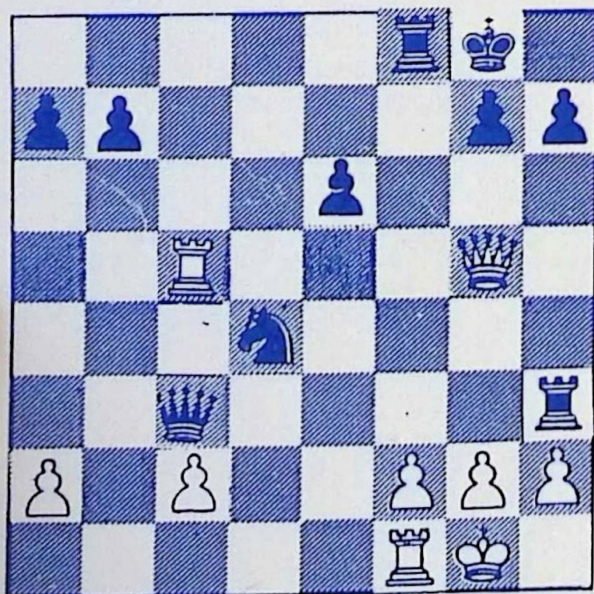
Henry Grob, (1904-1974)
Zwitsers kampioen, Int.meester.
(nadat hij 5 munten in een
defecte weegschaal had gegooid)

Marsopgaven. De mooiste zet in een schaakpartij. Prins†.

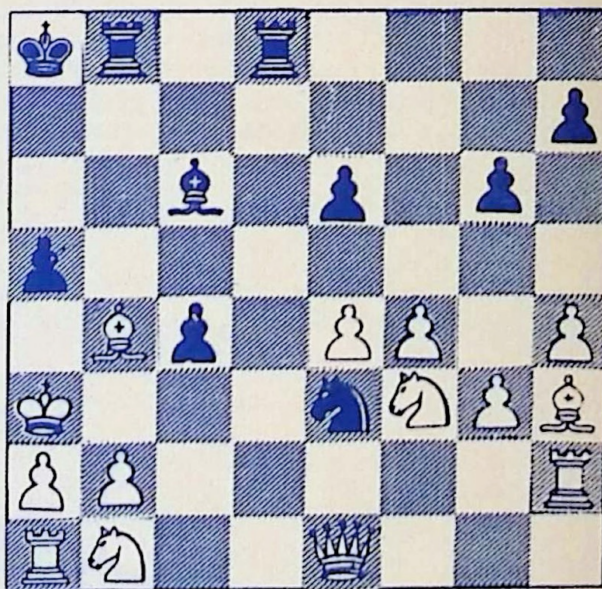
In zijn schaakrubriek in NRC/Handelsblad filosofeerde Hans Ree over deze kwestie n.a.v. een discussie in een Amerikaans schaaktijdschrift. Nu kun je je daar eenvoudig van afmaken door te stellen dat zo iets een kwestie van smaak is, zoals dat ook geldt voor het mooiste muziekstuk of schilderij. Hoe dan ook, favoriet was de zet van Marshall (wel een Amerikaan) in zijn partij tegen Levitzky, Breslau 1912. Hoe maakte zwart in stelling 1 de partij uit? Eén van lezers had echter een andere voorkeur, namelijk de zet die zwart deed in stelling 2, waarna wit eveneens opgaf. Ree was nogal sceptisch en sloot niet uit dat het om een compositie zou gaan maar echt of niet, spectaculair is het wel.

Lodewijk Prins overleed in november 1999. Aardige herinneringen aan de man heeft Staunton bepaald niet. Desondanks twee opgaven te zijner nagedachtenis en dat niet onder het motto: Prins verliest. In stelling 3 rolde wit de zwarte stelling op. In stelling 4 redde Prins zich na 1..Tg6? Hoe? Hoe had zwart eenvoudig kunnen winnen?

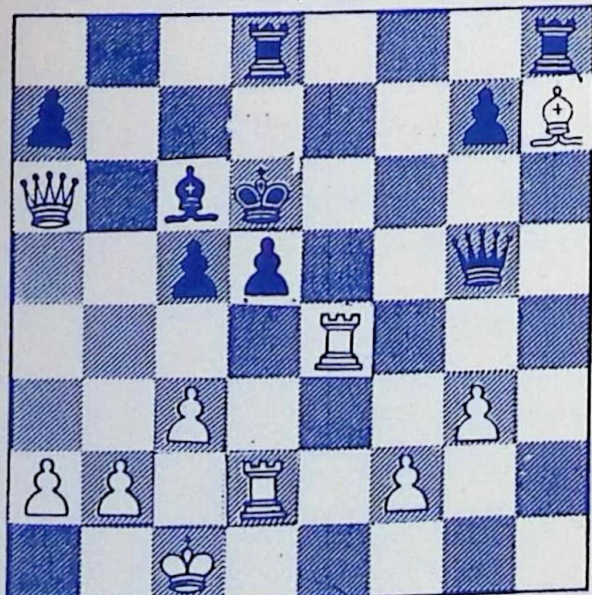
Levitzki-Marshall, Breslau 1912.

Kokinen-Kasmen, Helsinki 1967.

Prins-Yanofski, Karlsbad 1948.

Prins-Lehmann, Leipzig 1960.

